

เทศน์เช้า วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ พระเป็นผู้ประเสริฐ พระข้างนอก พระข้างใน เห็นไหม ใจเป็นผู้ประเสริฐ ร่างกายนี้หุ้มหัวใจไว้ ร่างกายเกิดมาได้ร่างกายมา หัวใจนี้ถ้าไม่เกิดมา ไม่เกิดเป็นมนุษย์มันต้องเกิดโดยธรรมชาติของมัน มันเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เป็นเปรต เป็นผี เป็นอสูรกาย มันเกิดทั้งนั้น พอมันเกิดขึ้นมามันเกิดเป็นมนุษย์ เป็นสัตว์เดรัจฉานมันมีรูปร่างร่างกาย มันเป็นกวางฟิงการอาหาร แต่ถ้ามันเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เห็นไหม กินวิญญาณาหาร

คุณิเวลาดกนรกอเวจีมีแต่ความทุกข์มาก ขนาดว่าทำลายตัวเองรอบแล้วรอบเล่ามันก็ไม่ตาย เพราะอะไร? เพราะมันมีจิตวิญญาณ มันไม่ตายหรือถ้ามันยังไม่หมดจากกรรม ถ้ามันหมดกรรมมันถึงจะตาย พอมันตายขึ้นมา พอตายไปมันก็มีเกิด พอตายจากนั้นก็ไปเกิดต่อๆ ไป จิตมีแรงขับ มีสภาวะแบบนี้ นี่ถ้ามีแรงขับ มีสภาวะแบบนี้ขึ้นไป พอปัจจุบันนี้มาเกิดเป็นมนุษย์ พอมาเกิดเป็นมนุษย์เพราะอะไร? เพราะมันมีร่างกาย มีหัวใจ

นี่ผู้ประเสริฐ ผู้ประเสริฐพาเกิดนะ หัวใจที่ประเสริฐ หัวใจนี้พุทธโศ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานพาเกิด เกิดมาแล้วให้รู้จักคุณค่าของชีวิตใจ เราถึงมีการศึกษา เราถึงมีการเล่าเรียนมา เรียนมา ศึกษา มากี่เพื่อเป็นวิชาชีพ คนเราเกิดมาต้องมีปัญญา โลกนี้เขาแข่งกันด้วยปัญญา ปัญญาอย่างนี้ปัญญาโลกๆ แต่คนที่มียุปัญญาที่ละเอียดอ่อนไปกว่านั้น ปัญญาถึงรู้คุณค่าของเราใจ

ชีวิตกว่าจะได้มานะ คุณิแม่อุ้มท้องมา ๙ เดือน เวลาคลอดออกมา คลอดออกมาแล้วก็เลี้ยงมาตั้งแต่ตื่นเท่าฝ้ายหอย กว่าจะโตขึ้นมา เห็นไหม พ่อแม่ก็หวังจะฟุ้งฟิง ความฟุ้งฟิงทางกาย ความฟุ้งฟิงทางใจใจ ถ้าความฟุ้งฟิงทางกาย ลูกก็เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ อุบัติฐากพ่อแม่ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยก็โอ้กันไป โอ้กันมา แม่ก็เจ็บอยู่อย่างนั้น แต่ถ้าลูกดี นี่เพราะเดือนให้พ่อแม่ได้รักษาหัวใจ รักษาพระผู้ประเสริฐ ทำให้จิตใจเข้มแข็งขึ้นมา ถ้าจิตใจมันเข้มแข็งขึ้นมา ความเป็นอยู่ปัจจัยเครื่องอาศัยมันอาศัยที่ไหนก็ได้

ดูพระราลี เวลาประพาศปฏิบัติแล้วอยู่โคนไม้ก็อยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุข แม้แต่โคนไม้ก็ยังร่มเย็นเป็นสุข เราว่าต้องมีตึก ๕ ชั้น ๑๐๐ ชั้น ๕ ชั้น ๑๐๐ ชั้นก็ไปเป็นจี๊ข้า ไปดู ไปรักษา มันอยู่นั้นแหละ เราก็นอนแค่เตียงเราเตียงเดียวนั้นแหละ อยู่ที่ไหนก็อยู่ได้ ถ้าพูดถึงหัวใจมัน ประเสริฐขึ้นมาละ ถ้าหัวใจประเสริฐ ลูกเลี้ยงแม่เลี้ยงอย่างนี้ไง เลี้ยงทั้งหัวใจด้วย เลี้ยงร่างกายด้วย ร่างกายก็เลี้ยงได้ ปัจจัยเครื่องอาศัย เป็นพระนี่พระก็เลี้ยงได้ บิณฑบาตมาเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ได้ ทั้งนั้นแหละ

ในสมัยพุทธกาล เห็นไหม พระออกบวช ออกบวชไป นี่จุดลงไป ถึงที่สุดแล้วได้ข่าวว่า พ่อแม่โคคนใช้โง่ก็กลับมา พอกกลับมา พอถึงทางสองแพร่งจะไปหาแม่ก่อนหรือจะไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน ตัดสินใจว่าไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน ไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน พระที่ออกประพาศปฏิบัติเหมือนกับเรานี้ไปหาครูบาอาจารย์ ไปหาครูบาอาจารย์ก็ว่า “ภาวนาเป็นอย่างไร? ภาวนาคือไหม? ไปอยู่ป่าอยู่เขามา ความร่มเย็นเป็นสุขมีไหม?” นี่ไปถาม “แล้วเธอมานี่เพราะเหตุใด? มีความต้องการอะไร?”

“มากราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ภาวนาไม่ลงเลย คิดถึงแต่แม่ คิดถึงไปหมดเลย คิดถึงพ่อแม่ คิดไปหมดเลยที่ว่าพ่อแม่ตกทุกข์ได้ยาก”

พอคิดอย่างนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ไม่เป็นไร ไปเอาพ่อแม่มาไว้ในวัด แล้วบิณฑบาตมาเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ด้วย”

เพราะอะไร? พอบิณฑบาตเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ อู๋ คนเขาใจท้อจนกันใหญ่เลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประชุมสงฆ์นะ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ประเสริฐ คนเราเกิดมาเกิดจากที่ไหน? เกิดในประเทศอันสมควร เกิดจากกรรมของมารดา มารดาเป็นผู้ให้เกิดมา ทำไมจะเลี้ยงไม่ได้? พระทำไมเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ไม่ได้?

นี่สงเคราะห์ญาติได้ แต่สงเคราะห์ญาติด้วยความสมควร สงเคราะห์ญาติด้วยปัจจัยเครื่องอาศัยสมัยนั้น นี่เวลาเห็นทุกข์เห็นยากขึ้นมา สำเร็จเป็นพระอรหันต์กันหมดเลยนะ ลูกก็สำเร็จเป็นพระอรหันต์ แต่ถ้าวินั้นไปหาพ่อแม่ก่อนนะ มันก็จะออกไปเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ด้วยร่างกาย จะต้องไปหาอยู่หากิน หาปัจจัยเครื่องอาศัยอยู่ แล้วก็ โศกเศร้าเสียใจ จะหงอยเหงาอยู่ในหัวใจ แต่เอามาเลี้ยงเอามาด้วยกรรม เลี้ยงด้วยกรรมนี้ปัจจัยเครื่องอาศัยก็พอเยียวยา เยียวยาแต่ร่างกายเราไป

แต่เลี้ยงหัวใจสิ หัวใจ เห็นไหม นี่เห็นโทษของการเกิดและการตาย เห็นโทษของวิภวภู
เห็นโทษของสังคม สังคมมันบีบคั้น สังคมมันฉ้อฉล สังคมมันเป็นอย่างนั้น นี่สภาพกรรม เรา
เกิดมาในสังคมที่ร่มเย็นเป็นสุข มันจะมีความสุขมาก สังคมที่มีปัญหาขึ้นมา เราเกิดในสังคม
สภาวะแบบนั้น นี่มันเรื่องโลกๆ ถ้าจิตใจของคนทีประเสริฐขึ้นมา มันจะมองเห็นว่าเรื่องของ
โลกก็รับรู้ เพราะกรรมเหนือโลกนะ แต่ก็อยู่กับโลก คุณผลไม้มันอยู่ในเปลือกผลไม้นะ ผลไม้มันจะ
ดิขนาดไหน มันต้องมีเปลือกผลไม้นั้นรับผลไม้นั้นไป ผลไม้นั้นมันถึงจะรักษาไว้ได้นาน

นี่ก็เหมือนกัน ร่างกายเราก็รักษาไว้ รักษานี้มีเรือคนละลำ เราเกิดมาได้ร่างกายมา ได้รถ
มาคนละคัน เรือคนละลำ แล้วเราจะขับไปถึงปลายทางไหม? รถมันจะเสียก่อนหรือคนมันจะ
เสียก่อนล่ะ? คนจะเสียก่อน คุณสิรถมันจอดอยู่นั่นนะ คนก็ลงจากรถ ทุกข์ใจ เข็ญใจ ทุกข์ไปมา
เราก็มาซ่อมบำรุงรถ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยเราก็รักษาร่างกายของเราไป เราต้องเอารถคันนี้ไปถึง
เป้าหมายให้ได้ เป้าหมายของเราถึงที่สุดแห่งทุกข์นะ ไม่ใช่เป้าหมายของเราไปถึงทางโลกๆ
เป้าหมายทางโลกๆ พอถึงที่ตายมันก็ทิ้งไป เป้าหมายของโลกไปถึงเชิงตะกอน ไปถึงหลุมฝังศพ
นี่ถึงหลุมฝังศพ ชีวิตของเราที่ทั้งวันนี้ รถทั้งวันนี้ แล้วก็ไปเกิดอีก

แต่ถ้าเป้าหมายของกรรมไม่เป็นอย่างนั้นนะ มันไปถึงที่สุดแห่งทุกข์ ที่สุดแห่งทุกข์ เห็น
ไหม คุณลักษณะที่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา นี่เสวยวิมุตติสุข ตั้งแต่ถึง
กิเลสนิพพาน พอกิเลสนิพพานแล้ว ๔๕ ปีขึ้นมา สิ่งนี้มันเป็นที่ว่าไม่มีสิ่งใดมาหลอกลวงได้
เลย นี่มันถึงสิ้นกิเลส ถึงที่สุดแห่งทุกข์ ถึงเป้าหมายแล้ว ก็ยังมีร่างกาย ยังใช้ได้ รถยังใช้ได้ เรายัง
อยู่ในรถ รถยังใช้ได้

แต่ถ้ามันเป็นปุถุชนนะ เวลามันตายมันก็ตายไป นี่รถเอาไปทิ้งไว้ที่ไหนล่ะ? รถเอาไปทิ้ง
ไว้ข้างทาง ตัวเองตายไปนั่นนะ ถ้าถึงเอารถไปทิ้งไว้ที่เชิงตะกอน ถ้าปฏิบัติก็เอารถทิ้งไว้ข้างทาง
สิ เพราะมันไม่ถึงเป้าหมาย นี่แล้วก็ตายไปแล้ว แต่ถ้าปฏิบัติธรรมนะ ถ้าบรรลุดธรรมขึ้นมา มันถึง
ที่หมายแล้ว รถก็ยังอยู่กับเรา เรายังใช้ได้เป็นประโยชน์กับโลก เห็นไหม สอุปาทิเสสนิพพาน นี่
ถึงว่าสิ่งที่พระอรหันต์ยังมีชีวิตอยู่ สิ่งนี้เป็นคุณธรรม คุณธรรมไปเผยแผ่เป็นร่วมโพธิ์ร่วมไทร ร่วม
โพธิ์ร่วมไทรของเราเองด้วย เพราะหัวใจมันเข้าใจตามสัจจะความจริง

กิจจญาณ วิธีการ วิธีการกระทำ เพราะมันได้กระทำมา ขับริธมานี้ผ่านอุปสรรคมาขนาดไหน? เห็นหลุม เห็นบ่อ ตกเหว ตกจากที่สูง ตกจาก...รถมันผ่านมาทั้งนั้นแหละ กว่ามันจะถึงเป้าหมายได้รถมันต้องผ่านอุปสรรคมา นี่เข้าไปติดโคลน ติดหล่ม นี่ตั้งตัวเองขึ้นมาอย่างไร? ทำตัวเองขึ้นมาอย่างไร? วิธีการ นี่แล้วถ้าเป็นร่มโพธิ์ร่มไทร ร่มโพธิ์ร่มไทรตรงนี้ไง ร่มโพธิ์ร่มไทรเหมือนลูกเลี้ยงแม่ใจ เลี้ยงแม่ก็เลี้ยงหัวใจด้วย เลี้ยงร่างกายด้วย นี่ก็เลี้ยงลูกศิษย์ลูกหา นี่มันจะมีประสบการณ์อย่างนี้ ประสบการณ์อย่างนี้ต้องการกระทำอย่างนี้ รถติดหล่มเราจะรักษา เราจะเอาขึ้นมาได้อย่างไร? รถตกเหวไปเราจะทำอย่างไร? จะพาดอะไรเอารถจากเหวขึ้นมา

จิตเวลามีปัญหาขึ้นมา การประพฤติปฏิบัติมันจะมีปัญหาไปหมด นี่ระหว่างเดินทาง วิธีการระหว่างเดินทางมันจะมีอุปสรรคคะคานไป แล้วมันก็อยู่ที่เส้นทาง คุณิเรกเกิดในเมือง ในเมืองนี้ถนนหนทาง การคมนาคมสะดวกมาก คนเขาเกิดในป่าในเขา ถนนหนทางของเขามันเป็นแต่เป็นโคลนเป็นตม เห็นไหม นี่คนที่เขาเกิดในทะเล เขาเกิดบนเกาะ เวลาเขาจะไปไหนเขาต้องเข้าฝั่ง วิธีการของจิตที่มันประพฤติปฏิบัติมันก็ต่างๆ กันไป ถ้าเราเกิดมาอยู่ในที่เจริญ การประพฤติปฏิบัติเราก็ก็น่าไปประสานหนทาง มันก็สะดวกสบาย ขณะที่เราเกิดในป่าในเขา ถนนหนทางของเราลำบากมาก ถนนหนทางเราต้องสมบุกสมบันมาก

จิตเวลาประพฤติปฏิบัติไป ไม่ต้องน้อยเนื้อต่ำใจ นี่คนเราไม่ได้ดีด้วยการเกิด คนดีด้วยการกระทำ ถ้าการกระทำของเรา เราทำหัวใจของเราขึ้นมา มันปกติ หัวใจมันพัฒนาขึ้นไป มันก็พัฒนาขึ้นไป เห็นไหม นี่พ่อแม่ครูจารย์ พ่อแม่เลี้ยงแต่ร่างกาย หัวใจจะเลี้ยงได้อย่างไร? เพราะพ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก ของลูกเพราะให้กำเนิดลูกมา แต่พ่อแม่ครูจารย์เป็นพระอรหันต์เป็นพระอรหันต์ทั้งหัวใจ หัวใจคือรู้วิธีการ วิธีการเลี้ยงด้วยหัวใจ

วิธีการเลี้ยงร่างกาย คุณิเวลาเลี้ยงลูกเลี้ยงเต้ามา มันอแง มันต่อต้าน มันต้องการแสวงหา เราก็ก็น่าเอาวัตถุสิ่งของเพื่อจะให้ความพอใจของเขา นี่อามิส พอมันได้สิ่งใดตอบแทนมันก็มี ความพอใจ ถ้ามีความพอใจ พ่อแม่ที่ฉลาดก็ให้พอสมควรเพื่อไม่ให้เด็กเสียนิสัย เพื่อไม่ให้เด็กนี้ดีกว่ากันไปตามจริตนิสัย แต่ถ้าเป็นพ่อแม่ครูจารย์ คุณิจิตมันจะตกเหวตกบ่ออย่างไร? จิตมันจะผ่านไปในวิกฤตินั้นอย่างไร?

นี่เวลาเราคิดขึ้นมาเราไม่รู้สีกตัวเราเลย คุณิสิ่งที่เราไม่รู้สีกตัวเลย แต่ครูบาอาจารย์ท่านจะรู้หัวใจของเราแล้ว เราคิดอย่างไร? เราเป็นอย่างไร? เพราะอะไร? เพราะจิตทุกดวงมันต้องผ่าน

มาสภาวะแบบนี้ไง จากใจดวงหนึ่งให้ใจดวงหนึ่ง ใจดวงหนึ่งได้ผ่านประสบการณ์มา ใจดวงหนึ่งที่มีมันมีความคิดออกมา เห็นไหม ความคิดที่มันโต้แย้งออกมาในหัวใจ นี่ก็ความคิดอาการของใจเป็นเปลือกของใจ เป็นเปลือกของผลไม้ ไม่ใช่ผลไม้ อาการของใจไม่ใช่ตัวใจ

ถ้ามันเป็นอาการของใจ ถ้ามันทำอาการอย่างนั้นให้เปิดแผลมา เห็นไหม นี่แมลงวันมันจะไปไข่ไว้ มันจะเกิดหนอนแมลงวัน มันจะเกิดทำให้เจาะไข่เข้าไปในผลไม้มันเสียหาย ความคิดของเรา ถ้าความคิดที่โต้แย้งกับการประพฤติปฏิบัติ ความคิดนอกกลุ่มนอกรทาง นี่มันจะเป็นไข่แมลงวัน มันจะไข่เข้าไปในหัวใจ มันจะทำให้หัวใจเราเศร้าหมอง นี่ครูบาอาจารย์ก็จะปิดแผลให้ ทำให้ เวลาคอยแก้ปัญหา คอยเคาะ คอยบอก คอยเตือน คอยเตือนนั่นแหละปิดแผล

ผลไม้มันเป็นแผลแล้ว เพราะอะไร? เพราะไอ้ความนึกคิดของเรามันเจาะไข่เอง ไอ้กิเลส ตัณหาความทะยานอยากของเราเจาะไข่เอง นี่เลี้ยงหัวใจมันเลี้ยงอย่างนี้นะ เลี้ยงหัวใจมันเป็นนามธรรมที่ไม่มีใครมองเห็น แต่ระหว่างผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ระหว่างครูบาอาจารย์กับศิษย์จะรู้กัน เวลาผู้ปฏิบัติจะรู้เรื่องสภาวะแบบนี้เลยว่ามันเป็นสภาวะแบบนี้ มันเป็นไปอย่างนี้ เห็นไหม นี่มันถึงเคารพกัน คนที่จิตใจสูงเขาเห็นคุณประโยชน์ตรงนี้ไง แต่ถ้าคนที่จิตใจต่ำเขาไม่เห็นอย่างนี้หรือ เขาเห็นแต่เป็นเรื่องของวัตถุ

ถ้าเป็นแร่ธาตุวัตถุจับต้องได้ เป็นวิทยาศาสตร์ อย่างนี้ใช่ อย่างนี้ใช่ ถ้าพ้นจากการพิสูจน์นี้ใช่หรือไม่ใช่ ก็กรรมเหนือโลกจะเอาอะไรมาพิสูจน์? พิสูจน์ไม่ได้หรือ หลับตามาสิ ภาวนามาพิสูจน์ได้ทั้งนั้นแหละ หลับตามา ภาวนามา พิสูจน์กันเรื่องหัวใจ เรื่องความเป็นไปในหัวใจ มันพิสูจน์ได้ล่ะ มันตามทันกันนะ นี่ระหว่างทางเดิน คูสิถนนวนหนทางเข้ากรุงเทพฯ ทุกคนไปทันกันที่กรุงเทพฯ หหมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาประพฤติปฏิบัติไป คนที่จิตมันเป็นไปมันเป็นไปนะ ตั้งแต่โสดาบัน สกิทา อณาภา มันตามทันนะ มันตามครูบาอาจารย์ คูสิหลวงปู่มั่นฝึกลูกศิษย์ลูกหาไว้มหาศาลเลย แล้วถ้ามันทำไม่ถูกมันพิสูจน์ได้ตรงนี้ไง พิสูจน์ได้จริงๆ คนที่เขาตามมาทัน นี่เราเดินมาถึงหลังเห็นหลังโงๆ เลยแหละ ไปข้างหน้าเราเดินตามทันได้ทั้งนั้นแหละ แล้วถ้าเกิดเดินไปแล้วมันไม่ใช่ มันพิสูจน์มันก็ต้องไม่ใช่สิ ถ้ามันใช่มันจะปฏิเสธไปได้ยังไง? มันปฏิเสธไม่ได้หรือ เห็นไหม เคารพกันอย่างนี้ไง

สิ่งที่เป็นคุณงามความดีในหัวใจมันเคารพ เป็นนามธรรมนี้แหละ แล้วเราเคารพกัน เพียงแต่ว่าหัวใจของเรามันหยาบหรือมันละเอียด มันพอใจหรือไม่พอใจ ถ้ามันไม่พอใจ มันโต้แย้งด้วยวิทยาศาสตร์ โต้แย้งด้วยโลกๆ มันก็เป็นเรื่องโลก ต้องพิสูจน์กันด้วยโลกสิ ต้องพิสูจน์ได้ นิพพานเป็นอย่างไรบอกมาสิ

นิพพานก็คือนิพพานไง นิพพานก็คืออยู่ในหัวใจของผู้ที่ทรงไว้ซึ่งนิพพานไง นิพพานไม่มีในหัวใจของผู้ที่ไม่รู้เรื่องเลย ผู้ไม่รู้เรื่องมันมีแต่ไข่มแมลงวัน แล้วว่าไข่มแมลงวันมันเป็นนิพพานซะอีกนะ ไข่มแมลงวันมันเป็นหนอนเจาะไข้อยู่ นั่น คนที่เขาเห็นเขาสังเวชนะ แต่ไอ้คนที่พูดว่านิพพานๆ มันเจาะอยู่ในหัวใจ มันยังไม่รู้ตัวเองว่ามัน โคนหนอนเจาะในใจมันนะ เห็นไหม

สิ่งที่ตามทันกัน มันตามทันกันได้หมดแหละ ถ้าถึงที่สุดนะตามทัน คุณการศึกษาเขายังตามทันได้เลย ลูกศิษย์เรียนดีกว่าอาจารย์อีก เราเรียนจากครูบาอาจารย์มา เราเรียนต่อไป การศึกษามันยังเรียนไปได้เลย ไอ้นี้การประพฤติปฏิบัตินะ

แต่ แต่อ่านจาวาสนานะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีหนึ่งเดียว มีหนึ่งเดียวในศาสนาหนหนึ่งมีหนหนึ่ง แล้วมีสาวก สาวกะ เรื่องความเสมอภาค เรื่องความทันกันด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ ถูกต้อง แต่เรื่องอ่านจาวาสนาบารมีเป็นไปไม่ได้เลย นี้อจินไตยเลยแหละ พุทธบารมี พุทธวิสัยเป็นอจินไตยเลย แล้วอย่างเราสาวก สาวกะ ผู้ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่าการ พระอรหันต์มหาศาลเลย แต่คาดการณ์ถึงความรู้สึกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้เลย เห็นไหม นี่พระอรหันต์สมัยพุทธกาลมหาศาล

นี่ก็เหมือนกัน ในเรื่องความบริสุทธิ์ผุดผ่องมันเหมือนกันได้ แต่เรื่องของหัวใจ เรื่องของอ่านจาวาสนาบารมีเป็นไปไม่ได้ เพราะ เพราะการสร้างมา รถคันใหญ่ เห็นไหม รถบัส รถใหญ่มาก รถ ๕๐๐ ล้อบรรทุกของมหาศาลเลย ไอ้เรามันรถเกวียน ไอ้เกวียนมันจะไปเทียบเคียงใคร แต่มันก็ไปประสาเกวียนนั่น มันก็บรรทุกเอาเราไปให้ได้ เอาถึงที่สุดเป้าหมายมันเป็นไปไม่ได้

นี่คืออ่านจาวาสนา แต่ความถึงเป้าหมายนี้ถึงกัน นี่ความพิสูจน์ในหัวใจมันเกิดมาจากเรา สิ่งนี้เป็นไปนะ นี่อ่านจาวาสนา ถ้ามีอ่านจาวาสนามันจะเห็นคุณประโยชน์กับชีวิต เห็นคุณประโยชน์กับข้อวัตรปฏิบัติ เห็นคุณประโยชน์กับพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่งของเรา เอวัง